

1. asta kipa msp^ewa^r xi.n zin xaban
2. manvrint ε₁stablumaga.n-of. gongito
3. tegaworax spⁱrⁿaxa alenax mā memasinax
of masinas // masin bv. de naaimachine //
4. sp^or. ja izanlastax we. rak
5. vptas xⁱr^p kre. gax va^s ximale bro. wt
6. da timarman hedansplinta^r inzinvira^r
7. das xⁱpar lektā zin lipana r^f
8. indijabruk is nⁱr^t kstāzi: n
9. kumda ge. i ma hi: r min hintja
10. kastale. in ge₁vans fi: r^e gl₁. xabi: r. gleskas
// zanan b₁. s: zijn patroon // Zin vaak begonnen met zex, of met naam van de aangesproken persoon
11. bre. n^ons twe. kilos. marel^o-of. pry. ma
(m^ozellen), krieken kende men niet // kle. na
pry. ma zijn pry. m^okas //
12. x^aheba mitar ve. va dritita^r win v^xadruvka
of. y. t^xadruvka // kamka = kommetje //
13. he. i kwam medanoknaxal spⁱminaf
14. ikhep^oson kne. i-of. kni (dit jonger) gaxi. n
(kne. i^o ja^s is m^oru.)
15. vastal^o. vat wa^r nifp. lme^r gari: t
16. ikbin ble. i da. k m^eheli nime. gagan bin
// mⁱoli = met jullie (Jacobs en Akkers) //
17. ikhebat nixad^o. n h^o. r
18. wikedat xador. n - dendijs dido¹. r. n kⁱmpt
(Jacobs) en ankⁱmpt
19. sp^ein - sp^einawipa - sp^einaja. ga^r
20. p^at - me^ts - ban - b^ons. u^owt. - - - we. i
par d^ostu: l - an h^ex - an kⁱk^o s^o en kⁱka^r
(m^ov. kⁱk^o s^o sta) - paravogel (dit allen gezegd door de ouderen)
21. di ke. l makta - ook mi: k da he. lower. t^olt
antⁱx^ota
22. Iksalja. u^o - of. s. u^o (dit ouderwets) k^relak^s
xe. r^ova (krala zijn grote kralen)
23. I^rplant let en lit f^o. l^o. u^o was xe. r^opa arba. ka
(slopen vroeger onbekend).
24. x^ahebanam is x^abe. r^ota
25. ge^rf min twe. d bre. j^oste. na - bre. j^o r^o - da bre. l^osta
26. dastambe. lt dastitar nime^r
27. dij^o me. i^ons hedan le. van as x^ost in frankrik
// dijs ke. l is plat // da^ran ke. lomane. r^o //
28. lysife^r is mi indan he. m^ol goble. vr
29. das x^ol - of. s x^olkinda^r zin metame. l sta^r
na^r da^re gawest (ouderwets) en gawist
30. ikantax nikuma voerde k^o. l^o. bⁱrⁿ
31. da be. r^osta (dit tegenwoordig men gezegd, vroeger
da kuj) dr^enykage^r n lime. l (met water ge-
mengd slobs - s^op^r is ouderwets, drank voor
de varkens, das s^op^r t^o = de fornuis-pot, waarin
varkensvoer gekookt werd)
32. he. i kam g^on we. rak^o - he. i het ke. l pin
// k^opin - ta^ont^opin - pin indam by. k //
33. stek izanste. l indijambesam (be^ram
Jacobs en Akkers)
34. ne. d - meti ke. gals w^ort^o nime^r g^ospalt
(met ke. gals (L))
35. he. d - ikhebo. u^o (u-element zwak) - ja. u^o (Jacobs)
atwe. d ke. r^o g^orupa
36. dip^er. r^o is ni r^op - do^r x^ost nagan wita p^otin
37. x^ozin w^ex na^r t^ofa. lt // t^oh^o. t^ort^o s^o faelt =
gedeelte, waarop geen huigen staan // t^onm w^ex^o
faelt // t^olant (= boumland)
38. x^ahedamersin g^oelt - of. aersin g^oelt (Jacobs en
Akkers) k^elax^o v^oma. ka
39. he. i xalst nos. t w^oit - of. f^oer (dit tegenwoordig) be^rep^o
40. x^osts k^elax^o h^o. r^o - of. da^r nos. m^okwit // melak
begint in gebruik te komen //
41. da ma. n matsin v^o. u^o w^o b^ox^oerama // an l^olakwif //
42. indawor. l^ow^oma is x^ovor. lak // ind^ore. i. n.
Ind^oax^oeld^o //
43. he. i het f^o. l p^ors. ts amda^rti st^e. t^oh^oz
44. we. i m^osta dor. r^o da k^eloft fan hebo en g^edi (ouder)-
of. g^oli (n^ouwer) da a. nd^owa k^eloft

45. kēlōp min dabet is vpl. p. r. r.
46. onzamaetsala^c isovæt asma^c da^c - of azanax
 // man vetsak = een dikkerd //
47. xawedā wiat wistā kansprē^{ij} // rōsprē^{ij} //
 // dāxanwedaxap //
48. dāmbos mēwe. kō^c zaldāmbos. m. into // dāboma
 is het meer, in Wycken dā boem //
49. mākerstara. m. - of. oerstara. m. (Jacobs) dixt - of
 tu (finstā^c of lykō zjn luiten)
50. tōgintōklepā (vroeger), lē. jō (tegenwoordig altijd
 geluid) vārdā estāms - dā lestāms - bōf - dā
 vespā^c
51. bēdspre. i. - kirkforstandr. i. l. - -- y. tspre. i. jō.
 -- y. tōbre. i. jō (prepre. rā bv. het vel van een
 knint - mv. kninds) - klōr. mā. kō - mst
 brē. kō - of stroe. jō - an lotāram smē. rā
52. divtō. d. d. hetar kor. r. l. stasne. i. jō - of afknipā
53. zin vā. dā^c hēdam zēs jō. r. ^c naxol lōtāgor. n
54. ik hēbatā m. afxōrō. jō amzolo. ^c t. nevāst wor. tō^c
 tō gō. r. n
55. vōr. tō ve. rā - ve. rā (Jacobs) zidānif. ^c l
 inde. zātre. k
56. e. ^c dāpōtā zini fō wē^c t
57. dāxō. tōl stit bē. i. dānos. vā - Indāmhē^c t -
 Indāvū^c hē^c t (t is līnā zōj. geleiden dat er nog
 open vuren waren in Hattert)
58. Imē^c t. zāt nōxtā kō. ^c t. amtō pōkōlā (= ballen
 met elastieken bal. Vroeger hier wel gebeugeld)
59. dīkēr. ^c s. gēft xut lē. r. x - wā
60. hē. i. tōskōt pē^c t - of pēt āndāstē^c t
61. tu kwāmdā gēli - of gēli hi: i. dā^c jō. ^c
 nādākerāms
62. dā pōr. tō^c zē. i. dādānāli vāne. ^c vōlmāktis
63. gāxā minwē. l. mā^c gāzē. i. nīks ter. gāmin
64. dā zwō. lō wā en zwā. lō wā (Jacobs) zālgō. ^c
 tō r. x kumā // wā r. m. kumā (bv. van een uitstapje) //
65. gō. jō vāndō. r. nīkō. r. tō

66. ē. tō zōeli en zēli (Jacobs) okhē^c n. hē. ^c s
67. zināmostā^c iskōpōt - hē. i. lōt nevāndāwēx
68. tixān wē. rā m. dāxōwēst - of xōwist (van de
 jongeren) en tixān xōxtōn. vōnt
69. dājōenjskō lēpt vpl. blos. tō vū. tō // vū. jōs //
70. dōr zānāmbā. r. ^c st. indākan
71. ik wōj dātōmbri: vāndā. gō^c - of dātōpōst
 (nieuw) māmbrī: f. brōxt
72. ik hē jūn āminhāt - minhāt dymāwē. ^c (oudere)
 of se. ^c r. (jongeren)
73. I kān mēxīndwā^c s. drivā^c s. amgō. ^c n
74. nādāxōfāt (van 12-2 uur) spōt nōwēt pē. ^c t
 fā^c dā nē. i. jō kō^c
75. ik hē bā m. bitjā kō^c t. s. vānvārdāmidāxāfā^c l
76. dā zō. n. vāndā kō. n. i. n. zōkōsāldā. t. xōwēst
 (oudere) en xōwist (jongeren)
77. wītā gē. nā wā. gā mō. kō^c tō wō. nō - mām bō. x
78. dā zō. ^c zā hē bō lēpā dō. ^c n. s
79. ik xōlovāz nē. kō fā n // an wō^c t //
80. t. kintjā wā dō. ^c t. fōrdāst kōnā dō. ^c pō - of
 dō. pō (het laatste is jonger) // gōdēpt //
81. zōmō. gō en zīnō. rā lō. ^c pō
82. hē^c dē^c nā is mādān bānā kō nā^c tō s. xōgō. ^c n
 ambrōm bē. zā tō plā kō
83. dā. ^c zāns pō^c t. y. t. i. lē. ^c r. (als sport door strengen
 zit) - of fāndilē. ^c r. (als sport op de strengen is
 bevestigd)
84. hē. i. zētōzīn kē. ^c l. oō. pō - hē. i. s. xēktōhāt
 // mām bōlā k. s. pōdū: n //
85. dām s. r. nō zōxtōnē kōsā. ndā^c s. āxēlt en
 qu: t // dō r. i. k. d. v. m //
86. hā l. i. c. m. o. n. t. is dō. ^c p. x. fāndāndō^c st
87. dījā wēx lēpt kē v. m. - t. zānā m. wēx - of tixān
 hē. ^c l. e. n. t. a. m
88. ik s. r. x. fārdā kē. nō jūn māmtrōmā l. (en tōsmāljō
 voor kōekjes)
89. dām bōk is kōpōt xōgō. r. n. dōē^c an kōrst intōstē kō
 // hē. i. s. xōstōe. rā vā gēzēgd vān eēn mēns - gōpōt = kōpōt
 door kinderen gēzēgd //

90. kinlitjə was kōrtma quit
 91. Indaxɔ.ɔ dyw - ook sɔa.ɔy en y.təron izətət bestə
 92. məsxɔtəz dimstχut kənsɔxi:t
 93. xɔkɔs namɛnənku:t
 94. ɪkwetnit wotəkɔm mut (gən) xɔ: kə - of xɔ: kənst
 95. məkə. "wə kɛldə" ɪsxut fərot li: ɔ
 96. ɪkmoɔ ɔsəblut dɔɪnkə ɔmɔ. nɔstəkəkə // a. nkuɔma [E. Gromp]
 97. ɪkmudəst ət fɔjə^ɔ ɪndəstəkroer. ɔjə
 98. minbrɔ. ɔ wasmy:
 99. də mɛləkbu: ɔ maktən gɔs. tərut
 100. dikɛrnamɛlək ɪs dɔnɛnzɔ: ɔ - sty. rɔm dərma mɛtəɔɔɔ
 101. wɛ: ɔɛn dɪpɔt dɪxt kɔnɔma. kə ɪnəy. ɔ
 102. dər valt nɪr kə vɔkɔm təzɛgə - of ɔntəwɪ: zə - a) kɛ: ɪsɔky: ɔ - of kɔrək - b) də wɛ: təkɪsɔky: ɔ gəmakɪ
 103. kɛ: kɔm nɔ. t əmənɔtə lɔ. t
 104. ɪnɪtəlɪjə zɪntəz bɛ: zɔgə dɪvɔ: ɔ - sɔpɛ: jə // ɔnɔvɔ. ɔ sɔpɛ: jəndəbɛrəɔɔ // - sɔpɛ: jə = braken - spɪttsə = speeksel verwijderen.
 105. dərɔfjə dɔr^ɔ ɔpɪtɔdɔ. "wə
 106. ɪn nɛ. m wɛ. gə hɛbɔzənstɔk fəndəbrɛxə - vɔr. tɔ // ɪmboɔ. m //
 107. gɔ mɔdɔns fɛlə ɪskɔm kɪ: kə
 108. kɛ: ɪsfən lɔ. və gəkɔm mɛdɔnkoɔ. p xəllt of mɛdɔnkɪp fɔlgəllt
 109. dɪdɛ. ɔ ɪsfən bɔ: kəkɔ. "t xəmakɪ // ɔmɔm bɔ: kəboɔ. m //
 110. ɔngətɔ. "wə vɔ. "w mət kənənɛ. jə
 111. ɪkɛpɪkɪ: ɔ gɔs xəzɛ. dt matwəsxɪngut sɔ. t
 112. dɪjəmbɔ. "wə^ɔ dɪzɛt dɔdət nɔxtədy: ɔ ɪs ɔmɔ bɔ. "wə
 113. bəkə - ɪkbək - gɛ: bəkt - kɛ: bəkt - bəkti - wɛ. bəkə - ɪkbəkti - gɛ bəktɔ - kɛ. bəktə - wɛ. bəktə - wɛ. hɛbəgəbəkɔ

114. bɪjə - ɪk bɪj - gɛ: bɪt - kɛ: bɪ: t - wɛ: bɪjə - bɪjəwɛ. t - ɪk bɔ. ɔj - ɪkɛxəboɔ. jə - bɔ. jə zɛli ɔn zɛ: ɔ - of hən (de jongeren) ɔk
 115. bɪzənklɛ: ɔntjə ma bɪzənfe: ɔntjə - of bɪzənklɛ. n mɔzənfe. n // dəs fɪn gɛzɛgd v. e. kɪnd - dəsxi: ɔ = bleek (gezegd van een kind) //
 116. gəkɔnt kɪ: ɔr ɛ: jə^ɔ kɪ. gə ɔpɪt mɛ. zət
 117. kɛ. hɛt xəzɛ. t dɔtɪ ɔmɪnzɔldɛy kɔ
 118. də mɛ. t zɛ. dɔtɪ gɔlɪk hɔrt
 119. dər wɔ. tɔ (ouderen) - wɔ. tɔ (jongeren) vɛ: fɪzɛ. zɔ // zəpɪzənɔm //
 120. ɔndər dɪjɔnɛ. k lɪgə vɔ. - of fɔ. l (Theodora Gromp) ɛ. kəls
 121. t wɔr. tɔ^ɔ zaldɔ. lək kə. kə - t kɔkɔtə^l
 122. t hɔ. j ɪs nɔxɔy. n - t ɪs nɔx mɔ pɔs xə mɛ. tɛ
 123. mɔjɔnɛ. zə mɔkɔzə mɛtədɔjə^ɔ vənənɛ: ɔ
 124. də bɛmpkə zaldɔr^ɔ slɛx kɔnəgɔwɪjə
 125. də pɔstɔ. ɔ kɛ bestə - of gɔjəwɪn
 126. ɔns ɔ. "t hɔ. s - of ɔ. "wə hɔ. s (Juffr. Gromp) ɪs ɔf xəbrɔnt // dərɔnɔ. "wə mɪnɔ //
 127. dɔrɔ. mɔspɔt y. tɔtɔɛ. ɔzər vən də kɔ - of dɪ kɔj lɪtɔrɔ. mɔ lɔ. pɔ // dɔ dɛ. nɔ zɪjɔ dɛ spɛnɛn - t k wɔ: tɪ^ɔ ɪs hɛt 1/4 dɛɛl //
 128. də kɔstə^ɔ lɛ. dt - m kɔy. s - t wɛ kɔy. zɔ
 129. də bɛrɪs fəndə kɔrɛ. ɔ wɔ. gə bɔ. gə dɔ. ɔ^ɔ ɔndərt xəwɪxt
 130. də t wɛ dɔɛ. "wɔs - of mɔfə k wɔmɔ nɔ bɔ. tɔ
 131. xə hɛbɔnɔm bɔntɛn blɔ. "w gɔslɔ. gə
 132. də sɔ. "s ɪzən bɪtjə dɔn - flɔ. w - of lɔf (vroeger alleen de naam sɔ. "s in gebruik).
 133. də snɛw ɛɪ(t) dɪk
 134. tɪs bɔz ləy gɔlɛ: jə dɔ kɔ^ɔ (lektentoon) - dɔkɔ. " (Jacobs) gɔzɪ: n hɛp
 135. nɪ. "w pɔ. ɔ. ɔ^ɔ t wɔrt nɔ. "m kɛ. ɔ s nɛ: jə stɔt
 136. dɔ: n - ɪk dɔjɔt - gɛ dɔjɔt - of dɔdɔt - kɛ: dɔdɔt - wɛ. dɔnɔt - gɔɛlɪ - of gɛlɪ dɔdɔt - zɛ. dɔdɔt - ɪk dɛjɔt - gɛ: dɛjɔt - kɛ: dɛjɔt - wɛ. dɛjɔt - gɔɛlɪ dɛjɔt - zɛ. - of zɔɛlɪ - of zɛlɪ dɛjɔt - dɛ. jɪk tɛ - dɛ. jɪ ɔt mɔ - dɛjɔ zɔɛlɪ - of zɛ: ɔt mɔ

137. do.pə- of do.s.pə- do.pjəerək- do.s.pfont-
do saldo₁.tə

138. doe²sə - hē.ⁱ doe²s - hē.ⁱ doe²stə - hē.ⁱ hētχədderst

139. linds - ik lint - gē.ⁱ lint - hē.ⁱ lint - wē.ⁱ linds -
gēli lint - zē.ⁱ linds - lint hē.ⁱ - bont hē.ⁱ - ik hēp
χəbonds

140 Locale Landmaten: ənəmby.ndə² = 2χ. və hont-
ənəmē.χəgə = 2ēs hont - ən hont = 100 ruy² - m
ruj = 14 m².

141. Locale Waternamen: da wot.l - da mo.r.s - da zē.ⁱn-
tχənd.l - het Maas-Waalkanaal - da wətχrɪŋ - da vɪnə =
de z.g. Hatertse vennen, waarvan echter de meeste in
Overasselt liggen - danœr. wərsnɛst is een van de
vennen - tχat fan gətsχalək (gətsχalək is een
persoonsnaam) - tχɪ nəro.l = en water om een oude
krutenplaats, dat een generaal heeft laten
graven.

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is: hō.₁.tərt

De inwoners heten: hō.₁.tə²sə mɪndə

Geen bijnaam bekend.

Aantal inwoners op 1 jan. 1966: Het dorp Hatert heeft ± 2000 inwoners, het behoort tot de gemeente Nijmegen.

Baaltoestand. De voornaamste gedeelten van de plaats zijn: tχəerəp - hœlks - staⁱd ik - vɔssəndik -
vɛŋ kəlhuk - da dē.l - da wɪŋkəlstə.əχ - da stɪnəkə² - da lɪ.χtəss - dan hēsəndrē.j - əf: - dra.j (de weg
van Hatert naar de heij) of: da hē.sə

Middelen van bestaan: gemengde landbouw en veeteelt (z.g. gemengd bedrijf; veel arbeiders
hellen werk in Nijmegen, onder deze zijn een groot aantal bouwvakarbeiders. Het dialect van Hatert
wordt de laatste jaren sterk beïnvloed door dat van Nijmegen. Belangrijk verschil tussen het
dialect van de ± 70 jarigen en de ± 40 jarigen. Mē. Gromp brouwt en maakt een z, v en g aan het begin
van het woord. ^{toezicht op de plaats is het Nijmeegs.} Om Hatert wordt er veel gekampeerd, toeristenpensions zijn er niet.

Zegstieden. Cornelis Wilhelmus Jacobs; 71 j.; broer; hier geb.; V. van hier, M. van Deuningen.
Heeft hier altijd gewoond en praat gewoonlijk Haterts.

2. Theodora Gromp; 33 j.; hier geb.; V. van Neerbos, M. van Hatert; heeft hier altijd gewoond;
praat gewoonlijk Haterts.

3. Jozef Gromp; 41 j. (broer van 2.)

4. Gerardus Akkers; 72 j.; geb. in Neerbos, op 8^e jaar naar Hatert; V. van Neerbos, M. van
Hatert.

Nog enkele andere leden van de familie Gromp gedurende korter of langer tijd aan opname
meegewerkt. De familie Gromp heeft een bakkerij annex kruidenierswinkel.